

Leder- og foreldreguide til *Skam*

«Jeg vet at man liksom skal tenke det at hvis en gutt ikke liker deg, så er det ikke deg det er noe galt med, men han. Men hvordan tenker du egentlig det?» Spørsmålet kommer fra Vilde (16), i NRK-serien *Skam*. Serien har blitt en voldsom suksess og har nesten like mange seere som «Kampen om tungtvannet».

Vilde har hatt sex for første gang, og nå er hun såret fordi gutten bare overser henne etterpå. Hun er med i en jentegjeng på fem i første klasse på en videregående skole i Oslo. Eva, Vilde, Sana, Chris og Noora er utrolig forskjellige, men holder sammen gjennom godt og vondt. Første sesong handler aller mest om Eva og kjæresten Jonas.

Andre tema som berøres er spiseforstyrrelse, sjalusi, tenåringsgraviditet, drikking, festing og fraværende foreldre.

– Serien treffer i målgruppen 16 år, men sees også av de som er yngre og eldre, sier prosjektleder Marianne Furevold-Bolan i NRK til [Aftenposten](#).

– Måten *Skam* er laget på treffer ungdommene, og unge jeg har snakket med forteller at det er mange som følger med på serien. Ved å lage denne leder- og foreldreguiden til serien ønsker vi ikke dermed å oppmuntre flere ungdommer til å se på serien, men vi vil ta på alvor at mange allerede gjør det. Da er det viktig å være tilgjengelig som voksen og følge opp temaene som er en del av hverdagen for mange unge. Når sesong 2 starter ønsker vi å bidra med korte refleksjoner til episodene som kan brukes i samtale med unge, kommenterer Alexis Lundh i Ungdom & Medier.

Bakgrunn for serien

Skam har ikke fått særlig reklame, fordi tanken var at serien skulle bli «oppdaget» av ungdommene. Oppdraget serieskaperne fikk var: «Få 16 år gamle jenter tilbake til NRK». Det ligger mye grundig arbeid bak

serien, sa prosjektleder Marianne Furevold-Bolan til Kringkastingrådet (28.1.2016).

Under presentasjonen av *Skam* for [Kringkastingrådet](#) fortalte Furevold-Bolan mer om hva de ønsker med serien:

«Dette er vår misjonssetning: Vi skal hjelpe 16 år gamle jenter å styrke selvfølelsen gjennom å løse opp i tabuer, gjøre dem bevisst på mellommenneskelige mekanismer, og vise dem gevinsten av å konfrontere frykt.»

Teamet som lager serien fikk mye tid til research. De har utført spørreundersøkelser, vært aktive på Instagram og Snapchat, i tillegg til å bruke tid med målgruppen på skoler, revyer og lignende. De gjennomførte også 50 dybdeintervjuer med både jenter og gutter mellom 15 og 19 år fra hele landet med ulike bakgrunn. En av karakterene, Sana, som er muslimsk, er basert på et intervju med en 17 år gammel muslimsk jente som ønsket seg en karakter som ikke fremstår som undertrykt.

Serien skjer i «santid», det vil si at hvis det er 17. mai så er det 17. mai i serien også. Klipp fra serien legges ut på nett daglig på [skam.p3.no](#) gjennom uken, og så settes dette sammen til en episode som vises fredag kveld. Alle karakterene i *Skam* har fiktive Instagram-kontoer der det legges ut bilder og seerne selv kommenterer. På denne måten oppleves karakterene som reelle. Siden det går kort tid fra innspilling til publisering velges det også populær musikk som er gjenkjennelig.

Spørsmål

Se gjerne den første eller flere episoder av serien, som er tilgjengelig på nrk.no

1. Tittelen på serien, *Skam*, vekker interessen. [Den første episoden](#) åpner med scener fra ungdommer som drikker seg fulle på byen samtidig som en

person snakker om skjevfordelingen av verdens goder. Åpningen reflekterer en bevissthet om å tilhøre en liten del av verdens befolkning som fråtser – samtidig som mange mennesker ellers

i verden lider under elendige arbeidsforhold og sulter i hjel. Denne åpningsscenen oser av dårlig samvittighet, samtidig som den skiller seg ut fra det helhetlige inntrykket av resten av serien som handler om hverdagen og relasjonene mellom ungdommene.

Hvordan er det å være ung i Norge i dag og vite hvor privilegert man er, sammenlignet med mesteparten av verdens befolkning?

2. Voksne personer er så godt som fraværende i serien. Foreldrene til Eva er skilt og moren reiser mye i forbindelse med jobben, noe som fører til at Eva er alene annenhver uke. Når moren dukker opp spør hun om Evas dårlige karakterer, blir sjokkert over at venninnene er fulle og vet lite om hva som egentlig foregår i livet hennes (se gjerne [episode 8, fra 06:20](#)).

Hvilket inntrykk gir dette av hva som er viktig for voksgenerasjonen?

3. Trofasthet er et av temaene som går igjen, det virker som mange av jentene er skuffet med tanke på om det finnes noe slikt som trofast kjærlighet. «Hooking» er et uttrykk som brukes om å kline med tilfeldige personer på fest. Eva synes det er vanskelig å stole helt på kjæresten Jonas, og mistenker at han er utro. Det kommer etter hvert frem at hun og Jonas gikk bak ryggen til bestevenninnen hennes før de ble sammen: «Jeg har tenkt at hvis du og jeg kunne gjøre noe sånt mot Ingrid så kunne dere gjøre det samme mot meg», forklarer Eva.

Hva kan være noen av grunnene til at mange strever med å være trofaste mot hverandre i kjæresteforhold i dag?

4. Det spilles flere omdiskuterte russebil-sanger i serien, for eksempel med sangteksten «Spør meg hva jeg vil, så er svaret knull... [...] i kveld er det lov å være hore». En annen sangtekst som spilles når jentene er på vei til fest er: «Let me see you put your dick in the air... [...] We have been shaking our tits for years so let's switch positions».

Den direkte måten å forholde seg til sex på gjen-speiles også i at russeguttene som jentegjengen er på fest med kaller seg «The Penetrators». «Serien virker veldig naturalistisk», kommenterer Gry Cecile Rustad, førsteamanuensis ved Høgskolen i Hedmark, til Aftenposten.

I hvilken grad stemmer denne tilnæringsmåten til sex med hvordan hverdagen oppleves for unge?

5. «Jeg er ikke en sånn type person som går og stjeler andres kjæresten», sier Eva til Vilde. «Hva slags person er du da?» svarer Vilde når det kommer frem at Eva «stjal» kjæresten Jonas fra den tidligere bestevenninnen Ingrid. «Jeg vet at jeg burde gjort ting annerledes», sier Eva til Ingrid når hun ber om unnskyldning, og fortsetter: «Det har gjort at jeg har sluttet å like meg selv som person. Jeg kan ikke gå rundt og angre resten av livet. Unnskyld.»

Hvem står vi til ansvar overfor når vi gjør noe galt?

6. På et tidspunkt snakkes det om at spørsmålet «hvem er jeg» defineres som «man er jo bare det man gjør».

Hvilke konsekvenser får dette for selvbildet når man gjør noe galt og sårer andre?

Hva blir løsningen på dette når Eva og Ingrid snakker sammen (se [episode 9 fra 13:03](#))?